

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 7)

Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/321)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-553/6039

19.12.2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 3.12.2002 tarihinde kararlaştırılan “Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Abdullah Gül
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, 23 Nisan 1999 tarihine kadar sorumlu müdür sıfatı ile veya basın yoluyla yahut sözlü veya görüntülü yayın araçlarıyla işlenen suçlardan dolayı verilen cezaların infazının veya bu suçlar nedeniyle açılması gerekli davaların açılmasının yahut açılmış olan davaların kesin hükme bağlanmasının ertelenmesi düşüncesiyle 28.8.1999 tarihli ve 4454 sayılı Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun yürürlüğe konulmuştur. Bu Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “... basın yoluyla yahut sözlü veya görüntülü yayın araçlarıyla işlemiş olup...” bölümü, Anayasa Mahkemesinin 12.10.2000 tarihli ve 24198 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 19.9.2000 tarihli ve E. 1999/39, K. 2000/23 sayılı Kararıyla iptal edilmiştir. Bunun üzerine söz konusu fıkra 21.12.2000 tarihli ve 4616 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda yeniden düzenlenerek, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanımı yoluyla işlenmiş suçlar madde kapsamına alınmıştır.

4454 sayılı Kanunda, Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı verilen hürriyeti bağlayıcı cezaların infazının ertelenmesi ile halen devam etmekte olan dava ve soruşturmalarda, davanın açılması veya kesin hükme bağlanmasının ertelenmesi ve bunun sonuçları açık bir şekilde düzenlenmiştir.

4454 sayılı Kanunun kapsamına girmekle birlikte bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce cezası infaz edilmiş olanlar hakkında, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki hüküm uyarınca 4454 sayılı Kanunun lehe olan hükümlerinin uygulanması gerekmektedir. Kaçmak suretiyle cezasının infazını geciktirmiş kişilerin daha sonradan bu Kanunun yürürlüğe girmesi sonucunda “mahkûmiyetin hiç vaki olmaması” olanağından yararlanarak her türlü haklarına kavuşmasına karşılık, Kanunun yürürlüğe girmesinden önce iyi niyetle kendiliğinden gelecek cezasını çeken kişilerin bu olanaklardan yararlandırılmaması adalet, hakkaniyet ve eşitlik ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Ancak Kanunun uygulanmasına bakıldığında söz konusu duruma ilişkin olarak farklı yorumların da gündeme gelebileceği görüldüğünden, uygulamada birliğin sağlanması ile adalet duygusunu zedeleyecek sonuçların önüne geçilmesi amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Madde ile, 4454 sayılı Kanunun kapsamına giren suçları işleyenlerden, Kanunun yürürlüğe girmesinden önce cezası infaz edilmiş olanların da bu Kanunun lehe hükümlerinden yararlanması amacıyla Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmektedir.

Madde 2. – Yürürlük maddesidir.

Madde 3. – Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/321

Karar No. : 3

25.12.2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca, 23.12.2002 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiş bulunan “Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı (1/321)”, Komisyonumuzun 25.12.2002 tarihli 3 üncü birleşiminde, Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek ile Bakanlık temsilcilerinin de katılmalarıyla Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş ve geneli üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından sonra maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 1 inci maddesiyle, Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesi öngörülmektedir. Kanunla düzenlenen müessesenin bir gereği olarak, mahkûmiyeti vaki olmamış sayılanların ayrıca memnu hakların iadesi yoluna başvurmalarına gerek olmaksızın hakları üzerindeki yasaklamalar kendiliğinden kalkacağından, uygulamada bu konuda herhangi bir tereddüdün yaşanmaması amacıyla maddeye bir fıkra daha eklenmesi uygun görülmüş ve çerçeve madde de bu değişiklik doğrultusunda düzenlenmiştir.

Tasarının yürürlüğe ilişkin 2 ve yürütmeye ilişkin 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Köksal Toptan</i>	<i>Halil Özyolcu</i>	<i>Ramazan Can</i>
Zonguldak	Ağrı	Kırıkkale
Kâtip	Üye	Üye
<i>Hasan Kara</i>	<i>Mehmet Ziya Yergök</i>	<i>Feridun Fikret Baloğlu</i>
Kilis	Adana	Antalya
	(Muhalefet şerhi mevcuttur)	(Muhalefet şerhi mevcuttur)
Üye	Üye	Üye
<i>Orhan Yıldız</i>	<i>Semiha Öyüş</i>	<i>Feridun Ayvazoğlu</i>
Artvin	Aydın	Çorum
		(Muhalefet şerhi mevcuttur)

Üye <i>Muzaffer Külcü</i> Çorum	Üye <i>Mahmut Durdu</i> Gaziantep	Üye <i>Esat Canan</i> Hakkâri (Muhalefet şerhi mevcuttur)
Üye <i>Sadullah Ergün</i> Hatay	Üye <i>Recep Özel</i> Isparta	Üye <i>Ahmet Güryüz Ketenci</i> İstanbul (Muhalefet şerhi mevcuttur)
Üye <i>Mehmet Yılmazcan</i> Kahramanmaraş	Üye <i>Hakkı Köylü</i> Kastamonu	Üye <i>Harun Tüfekçi</i> Konya
Üye <i>Muharrem Kılıç</i> Malatya (Toplantıya katılmadı)	Üye <i>Orhan Erarlan</i> Niğde (Muhalefet şerhi mevcuttur)	Üye <i>Ömer Kulaksız</i> Sivas
Üye <i>Mehmet Nuri Saygun</i> Tekirdağ (Muhalefet şerhimiz mevcuttur)	Üye <i>Zeyid Aslan</i> Tokat	Üye <i>Bekir Bozdağ</i> Yozgat

KARŞI OY YAZISI

28.8.1999 tarihli ve 4454 sayılı “Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair 4454 sayılı Kanun” yürürlüğe konulmuştur. Anayasa Mahkemesinin 19.9.2000 tarihli E.1999/39, K.2000/23 sayılı kararı ile 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasındaki (.....) bölümü iptal edilmesi üzerine yeniden düzenlenerek uygulanmış ve hükmünü icra etmiştir.

Genel gerekçede belirtilen haklı ve hukuki dayanağı olmayan zorlama gerekçelerle “kişiyeye özel” ve “özel af” niteliğinde yeni bir düzenlemeye gerek olmadığı, böyle bir düzenlemenin hukuk ilkelerine aykırı olduğu görüşündeyiz ve bu yasa tasarısının tümüne karşıyız.

25.12.2002

<i>Mehmet Ziya Yergök</i> Adana	<i>Feridun Fikret Baloğlu</i> Antalya	<i>Mehmet Nuri Saygun</i> Tekirdağ
<i>Ahmet Güryüz Ketenci</i> İstanbul	<i>Feridun Ayvazoğlu</i> Çorum	<i>Esat Canan</i> Hakkâri
	<i>Orhan Erarlan</i> Niğde	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

BASIN VE YAYIN YOLUYLA İŞLENEN SUÇLARA İLİŞKİN DAVA VE CEZALARIN ERTELENMESİNE DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. — 28.8.1999 tarihli ve 4454 sayılı Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanununun 2 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“1 inci madde kapsamına giren bir suçtan dolayı mahkûmiyet hükmü alıp cezası infaz edilmiş olanlar da, bu Kanunun yayımı tarihine kadar geçen süreyi 1 inci madde kapsamına giren kasıtlı bir cürümden dolayı yeniden mahkûm edilmeksizin geçirdikleri takdirde mahkûmiyet vaki olmamış sayılır.”

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Abdullah Gül

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı V.

M. Aydın

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Millî Eğitim Bakanı

E. Mumcu

Ulaştırma Bakanı V.

M. H. Güler

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Turizm Bakanı

G. Akşit

Devlet Bak.ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

B. Atalay

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Dışişleri Bakanı

Y. Yakış

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyüşleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

E. Yalçınbayır

Devlet Bakanı

A. Babacan

Millî Savunma Bakanı

V. Gönül

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Gtív. Bak.

M. Başesgioğlu

Kültür Bakanı

H. Çelik

Çevre Bakanı

İ. Sütüoğlu

ADALET KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

BASIN VE YAYIN YOLUYLA İŞLENEN SUÇLARA İLİŞKİN DAVA VE CEZALARIN ERTELENMESİNE DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. — 28.8.1999 tarihli ve 4454 sayılı Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanununun 2 nci maddesine aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

“1 inci madde kapsamına giren bir suçtan dolayı mahkûmiyet hükmü alıp cezası infaz edilmiş olanlar da, bu Kanunun yayımı tarihine kadar geçen süreyi 1 inci madde kapsamına giren kasıtlı bir cürümden dolayı yeniden mahkûm edilmeksizin geçirdikleri takdirde mahkûmiyet vaki olmamış sayılır.

Bu madde uyarınca mahkûmiyeti vaki olmamış sayılanların hakları üzerindeki yasaklamalar da kendiliğinden kalkar.”

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.